

Regionalni sukobi

Nemanja Džuverović

Studije mira , 26. decembar 2013

Prezentacija

Deo 1: Regionalni sukobi

Veliki afrički rat

Centralnoamerički ratovi

Bliskoistočna kriza

Deo 2: Pristupi rešavanju regionalni sukoba

Deo 3: Zone rata i mira

Deo 4: Moguća rešenja

Regionalni sukobi od kraja Hladnog rata

Southeast Europe	Yugoslavia (Kosovo), <u>Croatia</u> , <u>Bosnia</u> , <u>Slovenia</u> , <i>East Slavonia</i> , Albania, Macedonia
Caucasus	Azerbaijan, Georgia, Chechnya, Dagestan
Palestine	<i>Israel–Palestine</i> , <i>Lebanon</i> , <i>Israel–Syria</i> , <i>Israel–Jordan</i> , Egypt, Iraq, Iran
Gulf Region	<i>Iraq–Kuwait</i> , <u>USA et al.</u> , <i>Iran–Iraq</i> , Iraq, Iran, Saudi Arabia
Kurdish Complex	Iraq, Iran, Turkey, Syria
Central Africa, West	<u>Zaire</u> , Congo (Kinshasa), Angola, <u>Congo (Brazzaville)</u> , <u>Rwanda</u> , Burundi, <u>Uganda</u>
Central Africa, East	<u>Uganda</u> , Sudan, Kenya, <u>Ethiopia</u> , <u>Eritrea</u> , <i>Eritrea–Ethiopia</i>
Horn of Africa	<u>Ethiopia</u> , <u>Eritrea</u> , <i>Eritrea–Ethiopia</i> , Sudan, Somalia, <i>Djibouti</i>
Southern Africa	<i>South Africa</i> , Lesotho, <i>Mozambique</i> , <i>Namibia</i> , <i>Namibia–Botswana</i> , Angola
West Africa	<i>Liberia</i> , Guinea, Sierra Leone, <i>Guinea-Bissau</i> , Senegal
Sahel	<i>Mali</i> , <i>Niger</i> , <i>Libya–Chad</i> , <i>Chad</i>
Indochina	<i>Vietnam–Cambodia</i> , <i>Cambodia</i> , Thailand, Laos
South Asia, West	India, Pakistan, <i>India–Pakistan</i> , Afghanistan
South Asia, East	India, <i>Bangladesh</i> , <i>Burma/Myanmar</i>
Central Asia	Afghanistan, <i>Tajikistan</i>
Central America	<i>Nicaragua</i> , <i>El Salvador</i> , <i>Guatemala</i>

Pristupi rešavanju regionalni sukoba

I. Sukob po sukob (postepeno)

- pristup regionalnih sila (Indija, Izrael)
- *domino efekat*

Ia. Rešavanje glavnog sukoba pre svih drugih

II. Sveobuhvatni pristup

(Valerstin 2011)

Regionalni sukobi – Bliski istok (1 / 3)

- Prvi rat (1948)
 - Izrael vs. Jordan, Sirija, Egipat, Liban, Irak
 - *stvora se problem palestinskih izbeglica*
- Drugi rat (1956)
 - Izrael, Velika Britanija i Francuska vs. Egipat
 - *Izrael osvaja Sinaj ali ga vraća pod pritiskom SAD*
- Šestodnevni rat (1967)
 - Izrael vs. Egipat
 - *Izrael osvaja Gazu, Zapadnu obalu, Istočni Jerusalim i Golansku visoravan*
- Jom Kipur rat (1973)
 - Izrael vs. Egipat i Sirija
- Intifada (1987, 2001)

Regionalni sukobi – Bliski istok (2 / 3)

- Kemp Dejvid sporazum (1978)
 - sporazum između Izraela (Begin) i Egipta (Sadat)
 - *povraćaj Sinaja Egiptu; stvaranje palestinske samouprave*
- Madridska konferencija (1991)
 - Izrael, PLO, Sirija, Liban i Jordan
- Oslo proces i mirovni sporazum (1993-95)
 - sporazum između Izraela (Rabin) i PLO (Arafat)
 - *predviđeno stvaranje palestinske države*
- Vadi Araba sporazum (1994)
 - sporazum između Izraela (Rabin) i Egipta (Husein)
 - *reka Jordan postaje granica, normalizacija odnosa*
- Kemp Dejvid II (2000)
- Mapa mira
 - SAD, Rusija, UN i EU (kvartet)

Regionalni sukobi – Bliski istok (3 / 3)

- Spoljni akteri uključeni u mirovne pregovore
 - Sjedinjene Američke Države
 - Sovjetski Savez (nakon toga Ruska federacija)
 - Evropske zajednice (nakon toga Evropska unija)
 - Ujedinjene nacije
 - Norveška
 - Velika Britanija
 - Saudijska Arabija

Regionalni sukobi – Centralna Amerika (1 / 3)

- Rat u Nikaragvi (1979-1990)
 - Sandinisti vs. Kontre
 - *Kontre podržane od strane SAD*
- Rat u El Salvadoru (1979-1992)
 - vlada vs. Pokret Faribundo Marti
 - *gerilski pokret podržan od strane Kube*
- Gvatemalska građanski rat (1960-1996)
 - vlada vs. Gvatemalsko narodno jedinstvo
- Destabilizacija Hondurasa (1979-1988)
 - delovanje Kontri sa teritorije Hondurasa ka Nikaragvi i Gvatemali

Regionalni sukobi – Centralna Amerika (2 / 3)

- Grupa Kontadora
 - Meksiko, Kolumbija, Venecuela, Panama
 - *latinoameričko viđenje uzroka sukoba u Centralnoj Americi*
- Sjedinjene Američke Države
 - Centralna Amerika kao interesna zona
 - *Operacija Kondor*
 - *brana širenju komunizma u Latinskoj Americi*
- Evropska ekonomska zajednica
 - Pristupanje Španije i formiranje ZSP
 - *San Hoze dijalog (1984-88)*
- Ujedinjene nacije, Organizacija američkih država
- Kostarika (Oskar Arias)

Regionalni sukobi – Centralna Amerika (3/3)

- Sveobuhvatni mirovni sporazumi
 - *Eskipulas I (1986) i II (1988)*
 - samostalni sporazum centralnoameričkih država
 - osnov je pomirenje, nemešanje u poslove drugih država, poštovanje ljudskih prava i ekonomski napredak regiona.
- Sporazum iz Sapoe (1988)
 - *okončani sukobi u Nikaragvi*
- Sporazum iz Čapulteke (1992)
 - *okončani sukobi u El Salvadoru*
 - mirovna misija UN (ONUSAL)
- Sporazum o čvrstom i trajnom miru
 - *okončani sukobi u Gvatemali*

Regionalni sukobi – Velika jezera (1 / 3)

DR Kongo

- belgijska kolonija koja je stekla nezavisnost 1960.
- Patris Lumumba (1960) i Mobutu Sese Seko (1960-1997)
 - podrška SAD i SSSR; ekonomski interesi spoljnih aktera
- Prvi kongolanški rat (1996-97)
 - Sese Seko biva zamenjen Loranom Kabilom (1997-2001)
 - rat podstaknut genocidom u Ruandi; podrška Ruande i Ugande
 - Kabila kao “drugi Mobutu”
- Drugi kongoanski rat (*Veliki afrički rat*) (1998-2003)
 - Kivu region kao “istorijski deo” Ruande
 - Džozef Kabila (2001-2013)
 - najkrvaviji sukob nakon DST - 5.5 miliona poginulih

Regionalni sukobi – Velika jezera (2 / 3)

- Regionalni sukob sa učešćem 8 država i preko 20 gerilskih grupacija
- Vlada DR Konga podržana od:
 - Angole
 - Zimbabvea
 - Namibije
 - gerilskih pokreta protiv vlada u Ugandi i Ruandi (hutu milicija)
- Gerilski pokret podržan od strane
 - Ruande
 - Ugande
 - Burundija
 - pokreta protiv vlade u Angoli

Regionalni sukobi – Velika jezera (3 / 3)

- Sporazum iz Lusake (1999)
 - sporazum o prekidu vatre
- Sveobuhvatni sporazum o tranziciji u DR Kongo (2002)
 - vlada nacionalnog jedinstva
 - mirovna misija UN (MONUC)
- Sporazum iz Pretorije (2002)
 - povlačenje snaga Ruande iz DR Kongo
- Sporazum sa Ugandom (2002)
 - povlačenje snaga Ugande iz DR Kongo
- Finalni sporazum međukongolanskog dijaloga (2003)

Zone rata i mira

- Bezbednosne zajednice
 - *jake države*
 - *bezbednosni kompleksi (Buzan)*
 - Severna Amerika, Zapadna Evropa
- Zone mira
 - *stabilne države*
 - Karipska ostrva, Okeanija, *Istočna Evropa*
- Zone ne-rata
 - *slabe države*
 - Jugoistočna i istočna Azija, *Južna Amerika*
- Zone rata
 - *neuspele ili propale države*
 - Afrika, bivši SSSR, Bliski Istok, Centralna Amerika, Južna Azija, *Balkan*

(Holsti 1996)

Preduslovi rešenja sukoba

- Smanjivanje mogućnosti ponovnog izbijanja sukoba
 - povratak izbeglica,
 - suđenja za ratne zločine,
 - pomirenje,
 - ekonomsko napredovanje
- Demilitarizacija
- Rešavanje teritorijalnih sporova
 - važnost međunarodnih normi,
 - transformacija granice
- Razvijanje demokratskih institucija
 - jednak pristup svim grupama
- Važnost državnog uređenja

Bibliography

- Institute for Economics and Peace, 2012. Global Terrorism Index Report: Capturing the Impact of Terrorism for the Last Decade. New York.
- Mack, Andrew, 2007. Global Political Violence: Explaining the Post Cold War Decline, Coping with Crisis Paper Series, International Peace Academy, New York.
- Lotta Themner & Peter Wallensteen, 2012. Armed Conflicts, 1946–2011. *Journal of Peace Research* 49 (4), 565–575.
- Ramsbotham, Oliver, Woodhouse, Tom and Miall, Hugh, 2011. *Contemporary Conflict Resolution*, 3rd ed., Cambridge: Polity Press (pp.63-93).
- Rogers, Paul, 2008. Terrorism in Paul D. Williams, ed., *Security Studies*. New York: Routledge (pp.171-186).
- Sarkees, Meredith Reid and Wayman, Frank Whelon, 2010. *Resort to War: A Data Guide To Inter-State, Extra-State, Intra-State, And Non-State Wars, 1816–2007*. Washington DC: CQ Press (pp.39-75).
- Wallensteen, Peter, 2012. *Understanding Conflict Resolution: War, Peace and Global System*, 3rd ed., London: Sage Publications (pp.203-239).

Baze podataka

- Human Security Report
- MIT Cascon System for International Conflicts
- The Failed State Index
- Global Peace Index
- Peace Agreements: USIP
- Accord Peace Initiatives

Graphs and maps taken from:

www.pcr.uu.se/research/UCDP/graphs/charts_and_graphs.htm

www.systemicpeace.org

www.visionofhumanity.org

www.hsrgroup.org/human-security-reports/2012/text.aspx